

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

társadalmi és közgazdasági hetilap.

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

== Megjelenik minden vasárnap. ==

Előfizetési ár:

Égész évre 6 kor. fél évre 3 kor. egyes szám 20 fillér.
Előfizetési pénzek és reklamációk Ujházi M. könyvnyomdájába küldendők.

Felolós szerkesztő:

SINKOVICH ELEK

Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőség közlemények lap szerkesztésébe küldendők.

Hirdetési díj: 4 hasábon petitsor egyszeri hirdetésnél 20 ft. Hosszú hirdetésnél sorokat 12 fill.

NYITLTER PETITSORA 50 FILL.

Szarvasmarha tenyésztésünk.

Járási mezőgazdasági bizottságunk a tenyészpapaállat vizsgálatot befejezve sajnálattal constatálta, hogy járásunk legnagyobb részében a szarvasmarha tenyésztés alig halad előre. Az az országos mozgalom, a melynek célja a marhatenyésztés volt s a mely országoserte oly szép sikerrel járt, járásunk egy része felett mondhatni nyom nélkül suhant el.

Szarvasmarha tenyésztésünknek rendkívül nagy jövője van. Az árak az utóbbi pár év alatt 40—50%-al emelkedtek s úgy látszik, hogy csökkenéstől tartani nem kell, sőt van remény, hogy még magasabbak lesznek s ez reánk magyarokra nézve öröndetes, mert nálunk az államtennartó elem mindig a mezőgazda volt s az ő sorsától függött az ország sorsa is. Általános közérdek tehát, hogy mezőgazdáink minél inkább gyarapodjanak s jövőjük biztositva legyen.

Ezt pedig csak az által érik el, ha a modern gazdálkodás mellett, intenzívebb állattenyésztést folytatnak.

Vizsgálva a hibákat, melyek járásunk szarvasmarha tenyésztésénél kerékkötőül szerepelnek, két irányban kell haladnunk. Vannak okok, melyeken legnagyobb jóakarat mellett is alig változtathatunk és ilyen járásunk legnagyobb részének igen rossz kavicsos talaja.

A hegyvidék legnagyobb része terméketlen, a mely a bele vetett magának alig 2—3 szorosát adja vissza. Ha parlagon hever, alig nő rajta pár fűszál, ha beerdősítik, természetesen fenyőfával, a jószág legalább 20 évig nem mehet közibe legelni. De mit is keresne szegény a fenyőfák alatt, ott is csak kavicsot és legfeljebb mohát talál, azt is csak addig, míg a gondos gazda össze nem gyűjti télire alomná. Ha az állat-létszámot összehasonlítjuk a területi viszonyokkal,

rögtön látjuk, hogy ez a szegény föld, melynek egy része erdő, másrésze szántó s csak a keskeny völgyek szolgáltatják a nem mindig kifogástalan takarmányt, nem is bírja a rajta levő állatokat jól eltartani. Bizony nélkülöz ott ember, állat egyaránt. Itt nincs más segítség, mint a létszámot csökkenteni. Furcsán hangozhatik ez a tanács, de hivatkozhatom az országos eredményre. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy az ország szarvasmarha állománya az utóbbi évtizedek alatt számban csökkent, de minőségben annyit javult, hogy a kisebb mennyiség értéke sokkal felülmúlja a nagyobb mennyiség, de gyengébb minőség értékét. Vannak a hegyekben jó gazdák, kiknek istállójában 5—6 sőt több szarvasmarha van, de ezek rendszeren sovány, gyenge, jellegtelen állatok, a melyek éppen hogy elfogyasztják a gazda kis takarmányát. Az ilyenek sokkal jobban járnának,

TÁRGZA.

Virrad.

Virrad... Nem látjátok ti emberek?
Már messze távol virrad valahol,
Véres az ég és riadtan mered
A nap titébe az éji bagoly.

Közleg a virradat,
Nem látjátok az óriási hadat,
Melynek sorába észrevétlenül
Az emberiség milliója gyűl?

Nem látjátok, hogy virrad már a hajnal
S világot gyújtó véres diadal
A vénhedt földnek homlokára lép
A nép.

A messzegeen át
Nem halljátok-e léptek zaját?
És az új korszak hajnalnyiménél
Mint mikor százszernyi rög
A bérczoronról ledübörög...

Az lesz a nap,
A szolgánép ha börtönére csap
És az új korszak hajnalnyiménél
A szent szabadság nevében üt.

Az lesz a nap, mikor a pillanat
Vajdó századokon áthalad...
Minden új képet üt,

Fülvimad újra s szabad lesz a föld,
Útját nem állja semmi égi kőr
S a régtelenbe tör...

Az lesz a hajnal,
Mikor a föld rologó diadal
Büszkén, szabadon
Szürnyal vágja az égboltozaton
S a nap helyett
Ragyogni kezd a mindenség felett...

Virrad... Nem látjátok ti, emberek?
Ébredjetek!

VIRÁG.

Férfiak asszonyokról.

„Nem zörög a baraszt, ha nem fujja a szél!
Azt beszélik szélében özvegy Bihary Imréné bárnóról, hogy trafikoslány volt, mikor megboldogult ura megismerte. A leány szép is volt, fiatal is volt, de szegény és árva, a báró csunya, öreg, de gazdag és altábornagy. Ez magyarázza meg ezt az abnormális házasságkötést. Azt is mondják, hogy egy fiatal vezérkari tiszt apoz vendége volt házuknak akkor is, ha a férj nem volt otthon. Tehát meg van a kulcsa annak a rejtélynek is, hogy miért fogadta egykedvűen udvarlásainkat és sohasem tüntetett ki közölünk senkit különösebb kegyével. A probléma csak ott kezdődik, hogy

most, mikor független és szabad, nem megy férjhez egykori imádójához?!

„Barátom, nem jársz helyes nyomon! Pessi. mímusodra vall, hogy ilyen mende-mondátnak kész vagy hitelt adni! Köztudomású dolog, hogy minél szebb, minél kedvesebb és minél élénkebb egy asszony, annál inkább ki van téve a rágalmaknak! Biztosíthatlak, hogy kevés olyan kifogástalan asszonyt találsz, mint a bárnóné! Az a bizonyos fiatal vezérkari tiszt egyszerűen a képzeltet szülte. A megboldogult báró alacsony sorból emelte magához ezt a nőt. Ő taníttatta, képezte s ezért ez az asszony még ma is hálsávan őrzi az ura emlékét. Most már megvallhatom neked, hogy én évek óta szeretem a bárnónét. A szerelmes ember féltékenységgel leselkedtem utána éveken keresztül, hogy engemet egy másik, szerencsésebb vetélytárs niatt nem hallgat meg. Mondhatom neked, hogy minden kutatásom meddő volt! Ez az asszony csak az urat szerette a szeretet és hála vegyes érzelmével!”

„Hihetetlen! Egy ilyen fiatal nő ment lenne a világot mozgató leghatalmasabb szenvedélytől, a szerelemtől? Ez mesébe illő gondolat! Sőt merem állítani, hogy még oda sem, mert ma már a gyerekekkel sem lehet eféle képtelenségeket elhitetni! Csodálom, hogy te komoly ember létezésre az ilyen

állás község határában a Lendva patak vizében egy ariasan öltözött férfi hulláját találták. Újjan arany gyűrűt, zöldbelen ezüst órát, ezüst foglaltat szemüveget és több olyan tárgyat találtak, amely arra engedőt következtetni, hogy az illető jobb módú ember lehetett és épen ezután feltűnt és bűncselekmény felforgására adott gyantát azon körülmények, hogy pénz nem volt nála. Az eset bejelentésén a hatóságának, tegnap Sinkovich Elek t. főszolgabíró és dr. Geiger Vilmos járásorvos kiállított a helyszínre és megállapították, hogy a talált kulla Hartbergor Adelf radkersburgi elmebeteg korcsmáros holtteste. A szerencsésen ember t. hó 6-án éjjel észrevételül eltűzött hazulról a bolonygása Közbán valószínűleg belesett a Lendva patakba. Holttestét neje a mai napon Radkersburgba szállította és ott temették el.

Ötödik lesz a cukor. A nyerscukorpiacok már hosszabb ideje igen szilárd irányzatot követnek s az árak emelkednek, miután megbízható becslések szerint új Kuba sziget és egyéb gyarmatok nádcukortermeleése, mint több európai államnak, főleg Franciaországnak. Belgiumnak és Oroszországnak cukorrépa termesztése jóval kisebb lesz az idén, mint tavaly volt. A finomított cukor ára azonban — mint a „Magyar Kereskedők Lapja” írja — a nyerscukorpiacok és a szilárd irányzata eddig nem volt semmiféle hatással s e kiváló szaklap a jövőben sem vár ilyen, sőt biztosra veszi, hogy a finomítottvány-árakhoz mielőbb ismét lejjebb kell majd szállítani, mint hogy az osztrák finomított egyenesen rá vannak utalva arra, hogy a magyar piac felé való eladásat forszorozzák és a kártalajk kebelében mutatkozó differenciákat is aligba sikerül eloszlatniuk.

Gyermek-szinielőadás. A muraszombati áll. iskola és óvoda növendékei, helybeli urleánykák szíves közreműködésével, a következő darabokat adják elő: 1. „Az év tizenkét hónapja.” Bemutatták a muraszombati óvodások. 2. „Kis leányok nagy leányok Prölognak a prologja. Szávay Gyulától. Előadják: Loncsár Mariska, Küzmits Ida, Sinkovich Miczi, Sinkovich Irénke, Vas Korpád, 3. „Ugy legyen.” Prölog Irta: Eráter A. Szereplők: Boldogság — Horváth Gina, Irgalom — Horváth Kamilla. Szeretet — Böles Amália, Puk Metzker Irma, Annyalok, kis szellemek. „Tündérialom.” Gyermekszinielőadás: Gopcsa Endre. Zenéjét azezerte: Pusztay József. Az éneket zongorán kíséri: Schuell Jánosné urnó. Személyek: Margit — Árvi Böske, Julesa — Sostaréz Mária, Flóra — Meizner Miczi, Puk — Metzker Irma. Tündérek: Gumilár Vera, Závory Mili, Lejkó Jozsefa, Fafik Mili, Csenár Mariska, Marics Mariska, Lázár Ilonka, Knész Katicza és Anna, Polák Irma, Skrabán Sarolta, Mátay Matild, Sinkócz Mariska, Kohn Szerena, Lutharics Teréz, Kovács Ilonka, Porgesz Ilona, Taub Margit, Vujecz Ilona, Csipott Giz, Koszondár Mariska, Gergorics Gizella, Hunyadi Vala és Nella, Faschingér Margit és Irén, Weiner Margit, Kohn Mariska, Geiger Lora, Kleinerath Giz, Gaber Vilma. A tündéretzont lejtik: Böles Ilonka, Casenár Böske, Kelecsényi Aliz, Saruga Margit, Saáry Katinka, Simon Etelka, Sinkovich Margit. Belépő-jegyek árai: első nap: állóhely 2 korona, állóhely 1 korona. Második nap: I. hely 2 K, II. hely 1 K 20 f. III. hely 80 f, állóhely 40 f. Jegyek előre válthatók az áll. óvodában s Ujházi ur könyvtárkezelésében. Kezdeté pont 6 órakor. A tiszta jövedelem 2/3 részét a muraszombati áll. isk. szegény növendékei felruházására s 1/3 részét az „Órvonók Otthona” javára fordítjuk. Felülvitéseket a jót. czél érdekében köszönettel veszünk és hírlapilag nyugtázzuk. Az előadó gyermekek nevében is kérjük a nagyrődemű közönség, a gyermekbarátok s az igen t. szülők kegyes pártfogását.

Muraszombat, 1904. évi május 7.

Sch. Fehér Ilona, áll. tanítónő.

T.-Kammermayer Irma, áll. óvónő.

Kivándorlók szállója Fiumében. A kivándorlói Forgalmának Fiuméba való terelés-szükségessé tette azt is, hogy a hajó indulásig elszállósításkor gondoskodás történjen. Ez idő szerint e célra alkalmas helyiségek Fiumében egyáltalában nincsenek, de közegészségi és más szempontokból is szükséges, hogy a kivándorlók a kikötőben elszállósítottaknak. Ennek folytán a kormány pályázatot hirdetett egy ilyen kivándorlói ház építésére és üzemben tartására. A kivándorlók szállója, mint a „Magyar Kereskedők Lapja” jelenti, a nyugateurópai kikötőkben fennálló hasonló intézményeknek megfelelően lesz berendezve. Két épü-

letből fog állani és 1500 felnőtt embernek lesz benne helye. A szállóban hálótermek, a nappali tartózkodás céljaira fedett színek lesznek. Azonkívül lesz benne kórházi osztály, az orvos, a rendőrség és a kivándorlói tisztviselő részére szánt szobák, pénzváltó-üzlet, dohányzószoba. Fürdőhelyiségek, fertőtlenítő szoba egészítik ki az egyszerű, de higiénikus szálló berendezését. Az épületek vilamos világítással és központi fűtéssel lesznek ellátva. A szálló vállalkozója köteles lesz a kivándorlókat élelmiszerekkel ellátni, podgyászukat a vasutról elhozatni és a hajóra szállítani, amiért meghatározott díjat szedhet. Az első 2 napra a hajózási tárgyszó fizeti az élelmezést. A kivándorlói ház legelsőbb év éven belül átadják rendelkezésnek.

Közigazdaság.

A szántásról.

A szántó-vető embernek az eke a legfontosabb szereszáma. Jó eke nélkül jó szántást végezni nem lehet, jó és gyakori szántás nélkül pedig valóban haszont hajtó termést a föld nem fakaszt. Az egész gazdálkodás jövedelmezőségének alapja a jó szántás és a gyakori trágyázás. Ezek nélkül nincs jövedelem, ezek segítségével a holdankénti tiszta jövedelmet könnyen lehet 50-60 koronára emelni.

Jó munkát a szántásnál csak akkor végezünk, ha az eket elég mélyen járattuk. A mély szántás következtében a növényeknek nagyobb réteg áll rendelkezésre, melyből táplálékát veheti s hol gyökereit fejlesztheti, főleg a mélyen gyökerező növények, mint a répa és a heréfék, kivánják a talajnak mélyebb megművelését. Míg a sekélyen gyökerező kalászosok is megkívánják, illetőleg megvárják a mély szántást, gyökereztük jobban kifejlődik, erősebb támaszt talál, szalmájuk is erősebb lesz, a megdőlés ritkábban fog előfordulni. A mély szántás előnye még az is, hogy a növény kevesebbet szenved a szárazságtól vagy a túlsok növényességtől.

Ha az altalaj nyers, terméketlen, akkor nem szabad egyszerre mélyíteniük, hanem csak fokozatosan, mert ha egyszerre hozzák fel a sok nyers földet, azt kultúránövényeink megsejlik. Lehetnek esetek, a mikor az altalaj kedvezőtlenül összetettül áll. Kavics, mikor a mély szántástól el kell tekinteniük. A mély szántás azonban maga után vonja az erősebb trágyázást is, ha azonban a kellő mélységre szántott talajt istálló és műtrágyákkal ellátjuk, természetlagának oda emelkednek csakhamar, a hol a tőlünk nyugatra fekvő országok természetét.

Szabály legyen az, hogy a tarlót főleg kötött talajon azonban törjük fel. Olyan növények lekerülése után, ezek a talajt kedvező fizikai állapotban sokszor beáradtunk hagyják vissza (takarmány, kápis) azonnal szántunk, mert kedvező állapotokat csak a szántással őrizhetjük meg. Ha őszel kilátunk van arra, hogy mélyen fogunk szántani, akkor a tarlótörés eszközöljük, gyomirtás céljából, ha az ősz mély szántás lehetősége nincs kilátás, akkor már a tarlót szántunk fel mélyen, az ősz mély szántás azonban minden növény alá meg kellene adnunk, ez rendkívül fontos, mert így a fagy és téli víz jobban behatolhat a talajba s ennek következtében jobban beéredhet az Homokos vagy vályogos homokot is könnyen szétálló, laza mész és humusz talajt bármely nedvességi állapotban lehet szántani, természetesen ha egész száraznak nem lesz semmi hatása a szántásnak.

A kötöttebb de főleg túlkötött talajokat természetesen nem szabad szántanunk, mert ha a bárdza oldala elkenődött és fényes, akkor az éke-

sőbb megszáradva kőkemény rögöket fog képezni. Ha az ősz szántáskor kisse nedvesebb a talaj nem olyan nagy baj, mert a től fagyára a rögök szétállanak.

Ha a termes-átlagainkat fokozni akarjuk legelőt doloznunk a szántást és trágyázást megjavítani.

Nyilttér*

* Az e rovat alatt közl. nem való. fel. a szerk.

Köszönetnyilvánítás.

Már 17 év óta szenvedtem ijedős következtében beállított fejbetegségben, melyből tek. dr. Kolin Ignác dobroszaki kórorvos ur sikeresen meggyógyított, ezton is kifejezem köszönetemet és hálaomat.

Bagonya, 1904. május 6.

Csótzár Máttyás.

Mindentféle tégla

egy újat: faltégla, lyukas és tömör sajtot faltégla, igen alkalmas nyers építkezésekhez, továbbá hód-farku és hornyolt tetőcserep, valamint orr-, kövezet-, kut-, csatorna-, parkány- és szalotégla, ugy alagatos is a legjobb minőségben bármely állomásra szállítva kapható az alatt nevezett téglyágyarban.

Árjegyzékkel és mintával sajtósen szolgál

Uradalmi Göztéglyágy, Sávár.

3-10

BRÁZAY FELSŐ SÖSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA

KIS - ÜVEG ÁRA: 1 KORONA

HASZMÁLTI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

4⁰/₁₀ - OS

törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzüzetektől a földbirtok és ingatlan 1/2 értékig terjedő. I. II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitel papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre

gyorsan és diszkrétén.

Bank- és magánadóságok convertálása.

Meller Lajos és Társai
bankbizomány

Budapest, VI., Dávid-utca 15.
(Törvényszékiileg bejegyzett cég.)

Pénz

URANOS

- K É K

ruha-mosáshoz
a legjobb kékítőszert.
Törvésszerűen szőve.
Művelésintézetekben, háztartásokban a
legkedveltebb ruhakékítő.
Dicső és felülmúlhatlan!
Kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz
elegendő, — 1 nagy üveg 160 korona,
1/2 üveg 1 kor.
Kapható mindenütt.
Gyártó: **ASCHER & FIA** cégénél,
MURASZOMBATBAN.

Kizárólagos
gyártói:

Hochsinger testvérek vegyészeti gyára

Budapest,
V., Rózsa-utca 58.

Kiváló szerencse Töröknek! Felülmúlhatlanul

kedvező főáradatknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona
nyereménnyel többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a leg-
utóbbi időben is

a legnagyobb nyereményt és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,

a 100.000 koronás főnyereményt a 74366. sz. sorsj.-re	a 80.000 koronás főnyereményt a 83061. sz. sorsj.-re
a 100.000 " " " a 52558. " " "	a 70.000 " " " a 81161. " " "
a 100.000 " " " a 94780. " " "	a 70.000 " " " a 5498. " " "
a 90.000 " " " a 109780. " " "	a 60.000 " " " a 54613. " " "
a 90.000 " " " a 83610. " " "	a 60.000 " " " a 76347. " " "
a 90.000 " " " a 92777. " " "	a 50.000 " " " a 4036. " " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennélfogva, hogy a világ legesélyesebb osztálysorsjátékában vegyen részt.
— A most következő magy. kir. szabadalmazott 14 osztálysorsjátékában újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki-újból 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben
1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,
1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a
50.000, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**,
1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**,
8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervezési árai:
1/2 eredeti sorsjegy forint — 75 vagy korona 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy forint 1.50 vagy korona 3.—
1/8 " " " 3.— " " " 6.—; 1/16 " " " 6.— " " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beklüldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk

f. évi május hó 17-ig

bizalommal hozzánk beklüdeni.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Ezánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáradatnk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a.

II. fiók: Múzeum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Rendelvényét levágandó

TÖRÖK A. ÉS T^{SA} bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjásék eredeti sors-
jegyet a hivatalos t rvezettel együtt küldeni.

Az összeget kor. összegben (utánvételezni kérem)
(postautalvánnyal küldöm) A nem letszó törlendő.
(mellekelem bankjegyekben (bétlyekben.))

Perforáció:

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált hátsó, a mely már több mint
34 év óta megismerkedt, helyi államhatóságok
tartására, ezáltal be is nyilvántartott.
Inté. Silányabb utánzatok miatt bevizsgálásnak
értekeznek legnyolc és oszaki eredeti üvegekben
dobozokban a „Horgony” védjeggyel és „Richter”
jegyzéssel fegyelmük 8/8—38 Z. L. K. 40. és 11
típus a legújabb gyógyszerárban kapható.
Főraktár: Török A. és T^{SA} cégénél, Budapest.
Richter F. Ad. és társa,
cser. és kiz. szent. szaktör.
Budapest.

A m. kir. államvasútak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület Váci-körút 32. szám

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

gőzcséplőkészleteket, ipari célokra alkalmas compound lokomobilokat.

MILLENIUM
fűkaszáló-, marokrakó- és kévelkötő aratógépeket,
valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

